NN 130/2020 (25.11.2020.), Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-4658/2019 i U-I-4659/2019 od 3. studenoga 2020. i Izdvojeno mišljenje sudaca

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2484

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, odlučujući o prijedlogu za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), na sjednici održanoj 3. studenoga 2020. donio je

ODLUKU

I. Odbijaju se prigovori predlagatelja o nesuglasnosti s Ustavom članka 26.a Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 28/13., 33/15., 82/15. i 67/18.).

II. Odbijaju se prigovori predlagatelja o nesuglasnosti s Ustavom članka 19.e Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19.).

III. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske započet će s radom 1. siječnja 2021.

IV. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

i

RJEŠENJE

I. Stavlja se izvan snage rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-4658/2019, U-I-4659/2019 od 17. prosinca 2019. (»Narodne novine« broj 126/19.).

II. Ovo rješenje objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 22. veljače 2013. donio Zakon o sudovima, koji je objavljen u »Narodnim novinama« broj 28 od 6. ožujka 2013., a stupio je na snagu 14. ožujka 2013.

Zakon o sudovima (u daljnjem tekstu: ZoSud) je nakon toga mijenjan odnosno dopunjavan:

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 33/15.; stupio na snagu 1. travnja 2015.);

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 82/15.; stupio na snagu 1. rujna 2015.);

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (»Narodne novine« broj 67/18.; u daljnjem tekstu: ZIDZoSud/18; stupio na snagu 1. siječnja 2019., osim članka 16. kojim se ZoSudu dodaje članak 26.a).

2. Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 15. prosinca 2008. donio Zakon o kaznenom postupku, koji je objavljen u »Narodnim novinama« broj 152 od 24. prosinca 2008., a stupio je na snagu 1. siječnja 2009. (izuzev pojedinih dijelova koji su stupili na snagu 1. srpnja 2009. odnosno 1. rujna 2011.).

Zakon o kaznenom postupku (u daljnjem tekstu: ZKP) je nakon toga mijenjan odnosno dopunjavan:

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 76/09.; stupio na snagu 1. srpnja 2009.);

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 80/11.; u daljnjem tekstu: ZIDZKP/11; stupio na snagu 21. srpnja 2011., izuzev pojedinih odredaba, među njima i članka 19.e, koje su stupile na snagu 1. siječnja 2015.).

Zatim je u »Narodnim novinama« broj 121 od 28. listopada 2011. objavljen pročišćeni tekst ZKP-a, a u »Narodnim novinama« broj 91 od 6. kolovoza 2012. objavljena je odluka Ustavnog suda broj: U-I-448/2009 i dr. od 19. srpnja 2012., kojom je ukinuto više odredaba ZKP-a.

Uslijedile su daljnje izmjene i dopune:

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 143/12.; stupio na snagu 1. siječnja 2013.);

– Zakonom o izmjeni i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 56/13.; stupio na snagu 1. srpnja 2013.);

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 145/13.; stupio na snagu 15. prosinca 2013.);

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/14.; u daljnjem tekstu: ZIDZKP/14; stupio na snagu 30. prosinca 2014., kojim je stupanje na snagu članka 19.e odgođeno za 1. siječnja 2020.);

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 70/17.; stupio na snagu 27. srpnja 2017., izuzev pojedinih odredaba).

3. Ustavnom sudu je 14. studenoga 2019. podnesen zajednički prijedlog Peđe Grbina iz Pule i Orsata Miljenića iz Zagreba (u daljnjem tekstu: predlagatelji) za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 26.a ZoSuda.

Prijedlogom je istodobno zatražena i ocjena suglasnosti s Ustavom članka 19.e ZKP-a te je ujedno, u smislu članka 45. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), predloženo donošenje rješenja o privremenoj obustavi izvršenja pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju članaka 26.a ZoSuda i 19.e ZKP-a.

Prijedlog u odnosu na članak 26.a ZoSuda i prijedlog u odnosu na članak 19.e ZKP-a razdvojeni su u dva ustavnosudska predmeta pod brojem U-I-4659/2019 odnosno pod brojem U-I-4658/2019, jer je riječ o odredbama dvaju različitih zakona, ali je zbog supstancijalne međusobne povezanosti pravne materije na koju se osporene zakonske odredbe odnose bilo nužno obje razmatrati i ocjenjivati u jedinstvenom postupku te o njima odlučiti jednom odlukom (v. točku 15. obrazloženja ove odluke i rješenja).

4. Na temelju članka 45. Ustavnog zakona, Ustavni sud također je donio jedinstveno rješenje broj: U-I-4658/2019, U-I-4659/2019 od 17. prosinca 2019., kojim je u oba predmeta pokrenuo ustavnosudski postupak i privremeno, do donošenja odluke o podnesenom prijedlogu, obustavio izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju osporenih članaka 26.a ZoSuda i 19.e ZKP-a, imajući u vidu moguće neposredne učinke predviđenog stupanja na snagu navedenih zakonskih odredaba s 1. siječnja 2020.

Naime, ZIDZoSudom/18, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2019., ZoSudu je dodan članak 26.a, čije je stupanje na snagu određeno za 1. siječnja 2020. Njime je uspostavljen Visoki kazneni sud Republike Hrvatske i određen njegov djelokrug.

ZIDZKP-om/11 uveden je u ZKP članak 19.e, koji je stupio na snagu 21. srpnja 2011., izuzev nekoliko odredaba, među njima i članak 19.e, čije je stupanje na snagu određeno za 1. siječnja 2015., da bi zatim (ZIDZKP-om/14) njegovo stupanje na snagu bilo odgođeno za 1. siječnja 2020. Člankom 19.e ZKP-a propisane su nadležnosti Visokog kaznenog suda, ustroj suđenja, sastav sudskih vijeća i sl.

Tijekom 2019. godine uspostavljeni su materijalno-tehnički i kadrovski uvjeti za početak rada Visokog kaznenog suda.

Rješenjem Ustavnog suda broj: U-I-4658/2019, U-I-4659/2019 od 17. prosinca 2019. početak rada Visokog kaznenog suda privremeno je odgođen.

4.1. Na temelju članka 27. stavka 6. Ustavnog zakona od raspravljanja i glasovanja u ovom postupku izuzeli su se sutkinja Ingrid Antičević Marinović i sudac Josip Leko.

5. Nakon zaprimanja prijedloga za ustavnosudsku ocjenu članaka 26.a ZoSuda i 19.e ZKP-a, a prije donošenja ove odluke i rješenja, ZKP je još jednom noveliran Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 126/19.; u daljnjem tekstu: ZIDZKP/19; stupio na snagu 1. siječnja 2020., izuzev pojedinih odredaba).

Njime je, među ostalim, izmijenjen i dopunjen članak 19.e ZKP-a.

Ustavni sud nije smatrao nužnim u povodu te izmjene odnosno dopune donijeti novo rješenje o privremenoj obustavi izvršenja svih pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju noveliranog članka 19.e ZKP-a, imajući u vidu već egzistentnu suspenziju primjene članka 26.a ZoSuda, kao zakona koji je, u odnosu na ZKP, specijalni zakon za pitanja organizacije rada sudova.

6. Predlagatelji su podneskom od 20. siječnja 2020. obavijestili Ustavni sud o svojem stajalištu da navedena posljednja izmjena odnosno dopuna članka 19.e ZKP-a (ZIDZKP-om/19) ne otklanja njihove prigovore istaknute u prijedlogu za pokretanje ustavnosudskog postupka od 14. studenoga 2019. te da ostaju kod prigovora koji se sada odnose i na izmijenjeni odnosno dopunjeni članak 19.e ZKP-a.

7. Ustavni sud je od Vlade Republike Hrvatske odnosno nadležnog Ministarstva pravosuđa zatražio i zaprimio očitovanje o navodima prijedloga (klasa: 701-01/19-01/101496, ur.broj: 514-06-01-02/1-19-02 od 10. prosinca 2019.).

8. U tijeku ustavnosudskog postupka izvršen je uvid u obrazloženja zakonskih prijedloga koji su prethodili donošenju ZIDZKP-a/11 (kojim je u ZKP uveden članak 19.e), ZIDZoSuda/18 (kojim je ZoSudu dodan članak 26.a), kao i ZIDZKP-a/19 (kojim je izmijenjen i dopunjen članak 19.e ZKP-a).

9. Ustavni sud zatražio je znanstvena mišljenja pravnih stručnjaka četiriju katedri za kazneno procesno pravo pravnih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

Tražena znanstvena mišljenja zaprimljena su: 17. siječnja 2020. od Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 17. veljače 2020. od Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, 18. veljače 2020. od Pravnog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te 4. rujna 2020. od Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

II. OSPORENE ZAKONSKE ODREDBE

10. Osporeni članak 26.a ZoSuda glasi:

»Članak 26.a

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske:

1. odlučuje u drugom stupnju o žalbama protiv odluka županijskih sudova u kaznenim predmetima,

2. obavlja druge poslove određene zakonom.«

10.1. Članak 19.e ZKP-a (nakon donošenja ZIDZKP-a/19) glasi:

»Članak 19.e

(1) Visoki kazneni sud je nadležan:

1) odlučivati u drugom stupnju o žalbama protiv odluka županijskih sudova, osim ako zakonom nije drukčije propisano.

2) odlučivati u trećem stupnju o žalbama protiv odluka donesenih u drugom stupnju sukladno članku 490. stavku 1. točki 2. ovoga Zakona.

3) obavljati druge poslove propisane zakonom.

(2) Visoki kazneni sud sudi u vijećima sastavljenim od tri suca, a u vijeću od pet sudaca kad odlučuje o žalbama protiv presuda za kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Sudac pojedinac Visokog kaznenog suda odlučuje kad je to propisano zakonom.

(3) Predsjednik Visokog kaznenog suda i predsjednik vijeća Visokog kaznenog suda odlučuju u slučajevima predviđenim u ovom Zakonu.«

III. PRIGOVORI PREDLAGATELJA

11. Predlagatelji su u prijedlogu od 14. studenoga 2019., u bitnome, istaknuli da se člancima 26.a ZoSuda i 19.e ZKP-a različito uređuju nadležnosti Visokog kaznenog suda. Naime, članak 19.e ZKP-a u vrijeme podnošenja prijedloga glasio je:

»Članak 19.e

(1) Visoki kazneni sud je nadležan:

1) odlučivati u drugom stupnju o žalbama protiv presuda općinskih i županijskih sudova;

2) obavljati druge poslove propisane zakonom.

(2) Visoki kazneni sud sudi u vijećima sastavljenim od tri suca, a u vijeću od pet sudaca kad odlučuje o žalbama protiv presuda za kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Sudac pojedinac Visokog kaznenog suda odlučuje kad je to propisano zakonom.

(3) Predsjednik Visokog kaznenog suda i predsjednik vijeća Visokog kaznenog suda odlučuju u slučajevima predviđenim u ovom Zakonu.«

Međutim, temeljni razlog za podnošenje prijedloga, kako su naveli predlagatelji, činjenica je da se uspostavom i uređenjem nadležnosti Visokog kaznenog suda oduzima Vrhovnom sudu Republike Hrvatske nadležnost odlučivanja u drugom stupnju o žalbama protiv odluka županijskih sudova u kaznenim predmetima, pri čemu Visoki kazneni sud ne preuzima istodobno i funkcije Vrhovnog suda propisane člankom 116. stavkom 1. Ustava koji glasi:

»Članak 116.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni.

(...)«

Prema stajalištu predlagatelja, rezultat svega je da Vrhovnom sudu u kaznenopravnoj sferi preostaje jedino odlučivanje o izvanrednim pravnim lijekovima (zahtjevu za zaštitu zakonitosti i zahtjevu za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude) koji su vrlo ograničeni u pogledu ovlaštenih podnositelja i uvjeta za podnošenje, kao i u pogledu dosega njihovih učinaka. Stoga, kako smatraju, odlučivanjem isključivo o izvanrednim pravnim lijekovima Vrhovni sud ne može osiguravati dosljedno provođenje zakona i ujednačavati sudsku praksu u kaznenim stvarima odnosno ispunjavati svoju zadaću propisanu Ustavom.

11.1. Kako je prethodno navedeno, nakon pokretanja ustavnosudskog postupka ZIDZKP-om/19 izmijenjen je i dopunjen članak 19.e ZKP-a, pa su u povodu toga predlagatelji u podnesku od 20. siječnja 2020. naveli da je tom zakonskom novelom otklonjen jedan od njihovih ranijih prigovora, onaj o neusklađenosti članaka 26.a ZoSuda i 19.e ZKP-a, ali nije otklonjen bitni prigovor – da se uspostavom Visokog kaznenog suda i pripadajućih mu nadležnosti oduzimaju nadležnosti koje Vrhovnom sudu omogućuju obavljanje zadaća koje prema Ustavu pripadaju jedino Vrhovnom sudu.

Štoviše, ističu predlagatelji, sadržaj noveliranog članka 19.e ZKP-a dodatno učvršćuje njihovo uvjerenje da se osnivanjem Visokog kaznenog suda krši Ustav, jer je sada Vrhovnom sudu oduzet čak i dio nadležnosti odlučivanja u trećem stupnju protiv odluka donesenih u drugostupanjskom suđenju, tako da Vrhovni sud više nije nadležan odlučivati u trećem stupnju u povodu žalbi u slučaju kada je drugostupanjski sud preinačio prvostupanjsku presudu kojom je optuženik oslobođen optužbe i izrekao presudu kojom se optuženik proglašava krivim (članak 490. stavak 1. točka 2. ZKP-a). Time je Visokom kaznenom sudu omogućeno da odlučuje čak i o žalbama protiv vlastitih odluka (o preinačenju prvostupanjske oslobađajuće presude u osuđujuću). Vrhovnom sudu preostalo je, dakle, odlučivati u trećem stupnju samo u povodu žalbi protiv drugostupanjskih presuda kojima je izrečena kazna dugotrajnog zatvora ili je potvrđena prvostupanjska presuda na kaznu dugotrajnog zatvora (članak 490. stavak 1. točka 1. ZKP-a).

Predlagatelji stoga smatraju da uspostava Visokog kaznenog suda i njegovih nadležnosti protuustavno sužava trećestupanjsku, a potpuno eliminira drugostupanjsku nadležnost Vrhovnog suda, dok kroz preostale nadležnosti Vrhovni sud ne može odgovoriti svojoj ustavnoj zadaći, slijedom čega je nužno članke 26.a ZoSuda i 19.e ZKP-a ukloniti iz pravnog poretka Republike Hrvatske.

IV. OČITOVANJE MINISTARSTVA PRAVOSUĐA

12. U očitovanju Ministarstva pravosuđa navodi se sljedeće:

»Osnivanje Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske prvi put je predviđeno Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (‘Narodne novine’, broj 80/11), i to kao osnivanje posebnog suda koji bi bio nadležan odlučivati u drugom stupnju o žalbama protiv presuda općinskih i županijskih sudova te obavljati druge poslove propisane zakonom, s početkom rada 1. siječnja 2015. godine. Kao glavni ciljevi osnivanja ovog suda istaknuti su ujednačavanje sudske prakse u prvostupanjskim kaznenim predmetima, postizanje antikorupcijskih učinaka te jačanje zaštite ljudskih prava i uloge Vrhovnog suda Republike Hrvatske kao najvišeg suda, a nastavno i smanjenje broja sudaca koji u županijskim sudovima postupaju u drugostupanjskim predmetima te brže postupanje u drugostupanjskim postupcima.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (‘Narodne novine’, broj 152/14) osnivanje ovog suda bilo je odgođeno do 1. siječnja 2020., uz ocjenu da će uvođenje nasumične algoritamske dodjele predmeta i propisivanje opće nadležnosti svih županijskih sudova za odlučivanje o žalbama protiv presuda svih općinskih sudova u kaznenim predmetima od 1. travnja 2015. djelovati kao mehanizam ujednačavanja sudske prakse općinskih sudova na cijelom području Republike Hrvatske.

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (‘Narodne novine’ broj 67/18), kojim je u Zakonu o sudovima (‘Narodne novine’ broj /’Narodne novine’ broj 28/13, 33/15, 82/15, 82/16) unesena odredba o stvarnoj nadležnosti Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, obzirom da se radi o organizacijskom propisu, posljedično je dovela do odgovarajuće izmjene članka 19.e Zakona o kaznenom postupku (‘Narodne novine’ broj 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17; dalje u tekstu: ZKP), u pogledu stvarne nadležnosti Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske kao novoustrojenog pravosudnog tijela.

Kako bi se udovoljilo navedenom, u tijeku je zakonodavni postupak izmjena i dopuna ZKP-a te je izrađen Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (dalje u tekstu: Konačni prijedlog), u skladu s planom zakonodavnih aktivnosti za 2019. godinu, koji se ima naći na dnevnom redu Hrvatskog sabora. Predmetnim izmjenama i dopunama izmijenjene su odredbe ZKP-a koje propisuju nadležnost Visokog kaznenog suda slijedom čega je, između ostalog, propisano i kada će taj sud odlučivati u trećem stupnju čime je postignuta jasna distinkcija u stvarnoj nadležnosti Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske od stvarne nadležnosti Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Stoga su, slijedom navedenog, Konačnim prijedlogom propisane izmjene dovele do djelomične izmjene u nadležnosti Vrhovnog suda Republike Hrvatske vezano za odlučivanje u trećem stupnju, a postupanje s predmetima u tijeku određeno je prijelaznim i završnim odredbama Konačnog prijedloga.

Obzirom da je Konačnim prijedlogom propisano stupanje na snagu gore spomenutih izmjena i dopuna 1. siječnja 2020. godine, podnositelji prijedloga pogrešno ukazuju na moguću neusklađenost predmetne odredbe ZKP-a s Ustavom Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Ustav), slijedom čega otklanjamo navode podnositelja prijedloga o mogućnosti nepravovremenog stupanja predmetnih zakonskih izmjena i dopuna na snagu.

Nastavno, podnositelji prijedloga također pogrešno ističu neusklađenost članka 19.e ZKP-a s člankom 119. Ustava, s obzirom da, kako navode, članak 119. stavak 1. Ustava propisuje da Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni. Prvenstveno ističemo kako su navodi podnositelja prijedloga pogrešni, jer navedena ustavna odredba nije temelj za preširoko tumačenje ovlasti Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kako tu ovlast tumače podnositelji prijedloga, a niti osnivanje i ovlasti Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske dovode u pitanje ustavnost rada Vrhovnog suda Republike Hrvatske i povredu Ustava kako to nadalje podnositelji prijedloga ističu. Naime, Vrhovnom sudu Republike Hrvatske ne odriče se njegova stvarna nadležnost kao najvišem sudu u kaznenim predmetima.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, po stupanju na snagu predmetnih zakonskih izmjena i dopuna i dalje ima izvršavati svoju funkciju najvišeg suda u kaznenim predmetima, budući da isti zadržava svoju nadležnost odlučivanja u trećem stupnju. Konačnim prijedlogom propisane izmjene dovele su samo do djelomične izmjene u nadležnosti Vrhovnog suda Republike Hrvatske vezano za odlučivanje u trećem stupnju, a nisu mu navedenu nadležnost oduzele, kako podnositelji prijedloga sugeriraju. Pri tome se rasterećenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske u odnosu na odlučivanje u pojedinim trećestupanjskim predmetima u kojima je propisana nadležnost Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske ukazuje nužnim, s obzirom na uočeno u praksi primjene, a što je potkrijepljeno podatcima iz Izvješća predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske o stanju sudbene vlasti za 2018. godinu o priljevu predmeta na Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, iz kojeg proizlazi da je taj sud u 2018. godini zaprimio 1923 kaznena predmeta. U kaznenoj grani sudovanja je 2018. godine nešto lošija situacija nego prethodnih godina što se tiče indikatora PVR (prosječno vrijeme rješavanja predmeta) koji se povećao na 136 dana u 2018. godini (za 14 dana više u odnosu na 2017. godinu). Istovremeno, indikator stope rješavanja SR (99%) je nešto bolji nego 2017. godine kada je iznosio 97%. Međutim, promatrajući ukupne podatke o broju neriješenih predmeta po vrstama u petogodišnjem razdoblju od 2014. do 2018. godine uočava se da je nastavljen negativan trend povećanja broja neriješenih kaznenih predmeta od 2014., tako da se i 2018. godine bilježi povećanje broja neriješenih predmeta ove vrste. Navedeni podaci govore u prilog tome da je opravdano osnivanje Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske koje je nastalo kao rezultat potrebe za rasterećenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske zbog priljeva velikog broja kaznenih predmeta i potrebe za ubrzanjem kaznenog postupka.

Nadalje, a kako članak 119. stavak 3. Ustava propisuje ustanovljavanje, djelokrug, sastav i ustrojstvo sudova te da se postupak pred sudovima uređuje zakonom, već iz navedenog proizlazi da će sve, kako ovlasti, tako i nadležnosti sudova, ovdje Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske i Vrhovnog suda Republike Hrvatske, biti propisane posebnim zakonom, odnosno Zakonom o sudovima i Zakonom o kaznenom postupku.

U dijelu u kojem podnositelji prijedloga upućuju na izvanredne pravne lijekove i to zahtjev za zaštitu zakonitosti i zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, pozivajući se na članak 517. ZKP-a, a izostavljaju pozvati se na članak 509. ZKP-a, potrebno je istaknuti kako podnositelji prijedloga pogrešno ukazuju na problematiku koja uključuje izvanredne pravne lijekove, koji ostaju u nadležnosti Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao i nadležnost u postupku odlučivanja o reviziji iz članka 570. ZKP-a sukladno članku 570.e stavku 2. ZKP-a.

Zaključno, uvođenje Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske ukazuje se potrebnim iz prakse dosadašnje primjene ZKP-a, koja je ukazala na potrebu ujednačavanja prakse postupanja županijskih sudova u kaznenim predmetima, ali i potrebu ubrzanja kaznenog postupka koje će se ubrzanje ostvariti, između ostalog, rasterećenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Uslijed navedenog, a obzirom da je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske zajamčena uloga suda najvišeg stupnja, djelomičnim rasterećenjem njegovog dosadašnjeg djelokruga u cilju povećanja učinkovitosti postupanja u kaznenim predmetima, navode podnositelja prijedloga smatramo u potpunosti neosnovanim.

Nadalje, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (‘Narodne novine’, broj 67/18), koji je na snagu stupio 1. siječnja 2019., a kojim je reorganizirana mreža sudova u Republici Hrvatskoj, predviđeno je ustanovljavanje Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske od 1. siječnja 2020., prvenstveno da bi se za rad ovog suda, utvrdio odgovarajući organizacijsko-normativni okvir.

Ovim je Zakonom propisano da će Visoki kazneni sud Republike Hrvatske odlučivati u drugom stupnju o žalbama protiv odluka županijskih sudova u kaznenim predmetima te obavljati druge poslove određene zakonom. S obzirom na zadržane mehanizme ujednačavanja sudske prakse općinskih sudova kroz sustav nasumične algoritamske dodjele predmeta i opću nadležnost svih županijskih sudova za odlučivanje o žalbama protiv presuda svih općinskih sudova u kaznenim predmetima, prvenstveni cilj ustanovljavanja ovog suda bio je ujednačavanje sudske prakse županijskih sudova u kaznenim predmetima te rasterećenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske od redovnog sudovanja odnosno utvrđivanja činjeničnog stanja i odlučivanja u žalbenim predmetima, kako bi mu se omogućilo vršenje njegove najvažnije, Ustavom utvrđene, zadaće osiguranja jedinstvene primjene prava te ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni i unutar kaznene grane sudovanja.

Dakle, navedena zadaća u punom će se smislu ostvarivati i nakon 1. siječnja 2020. te se osporavanim zakonskim odredbama ne dira u Ustavom propisanu nadležnost Vrhovnog suda Republike Hrvatske kao najvišeg suda u Republici Hrvatskoj iz članka 119. stavka 1. Ustava. Instrumenti ujednačavanja sudske prakse koje će Vrhovni sud Republike Hrvatske imati na raspolaganju, a koji niti nisu utvrđeni Ustavom, bit će istovjetni u građanskom i kaznenom sudovanju. To su ne samo izvanredni pravni lijekovi, kako podnositelji navode, već i prihvaćena pravna shvaćanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske, djelovanje Centra sudske prakse i službi evidencije sudske prakse, ali i sustav sudske prakse ‘SupraNova’ kao poseban informacijski sustav u koji se unose konačne odluke svih redovnih i specijaliziranih sudova u Republici Hrvatskoj. Konačno, vezano uz istaknute navode podnositelja prijedloga o ograničenosti dosega izvanrednih pravnih lijekova, ističe se da su, općenito, sva sredstva postizanja ujednačene sudske prakse na isti način primarno ograničena, u svom učinku, samostalnošću i neovisnošću same sudbene vlasti odnosno njezinih nositelja, a svi pravni lijekovi, i redovni i izvanredni, inicijativom stranaka sudskih postupaka.

Kao što podnositelji prijedloga i sami navode, u organizaciji naše mreže sudova već postoji specijalizacija u trgovačkom, upravnom i prekršajnom sudovanju, gdje se kroz sužavanje područja postupanja nastoji osigurati veća učinkovitost i kvaliteta suđenja, ali i ujednačavanje sudske prakse u predmetima iz istovrsnih ili srodnih pravnih područja, što se dalje povoljno odražava na brzinu i kvalitetu